

Parròquia de Sant Joan – Manises (11-11-2018)

Programa de tocs medievals de campanes – Recordant el final de la I Guerra Mundial

Es proposa una sèrie de tocs medievals, que acompanyaven la vida dels nostres avantpassats, fa cinc o sis segles, segons la Consueta o relació de tocs de 1550 de la Catedral de València.

L'11 de l'11 del 1918 (ara fa cent anys) es signava el final de la I Guerra Mundial. Amb aquest motiu, en tota Europa, hui es sonen les campanes, un poc de mort, un poc de festa, per recordar aquesta efemèride. Les campanes de Sant Joan sonen no sols tocs antics sinó i també per celebrar la Pau.

Les campanes de Sant Joan

La parròquia de Manises compta amb quatre campanes, magníficament restaurades, i molt documentades, tant en les seues característiques com en els tocs tradicionals. Una estupenda monografia de Francisco BORRÁS SANCHIS, *El Campanario de Manises* recull tota aquesta informació, i els tocs foren gravats i penjats en la web en la direcció <http://campaners.com/php/campanar.php?numer=945>.

En l'espaldana del rellotge es troba el **campanó de les hores**, de 1799, i en la part superior del campanar, el **Simbolet, d'Alçar a Déu**, de 1924, amb la inscripció "MARIA - VICENTA / 8 - SEP^{BRE} – 1924"

En la sala de campanes es troben les quatre que es faran servir per al concert, i que s'utilitzen per als diversos tocs litúrgics, diaris, festius o de difunts.

Sant Vicent Ferrer, el Típlet (1), és una campana feta per ROSES de València cap a 1935, amb una inscripció mig esborrada, segurament de l'anterior campana: "DE DON ENRIQUE SANCHIS ... (VALENCIA) ..." / "1835" / "S. VINCENTIUS F."

Sant Antoni de Pàdua, de l'Albat (2) és dels HERMANOS ROSES de Silla de 1940 i diu " # SANCTE ANTONI ORA PRO NOBIS" / "## MANISES ANNO 1853 #" indicant també la data de l'anterior campana.

Santes Justa i Rufina, la Mitjana (3) és dels HERMANOS ROSES de Silla de 1940 i diu "SANTAS / JUSTA / Y / RUFINA" / "MANISES 1940"

Sant Joan, la Grossa (4) és de ROSES de València de 1935, amb la inscripció en llatí "# SANCTE JOANNES BAPTISTA ORA PRO NOBIS PAROCHUS VICENTIVS AVIÑO" / "ANNO DOMINI MCMXXXV." és a dir "SANT JOAN BAPTISTA PREGA PER NOSALTRES RECTOR VICENT AVIÑO" "ANY DEL SENYOR 1935"

Celebrem amb aquestes campanes els 100 anys del final de la I Guerra Mundial. Que el bronze s'utilitze per a campanes, per temps de pau, i mai més per a canons, per temps de guerra!!!

Interpreten els CAMPANERS DE LA CATEDRAL DE VALÈNCIA.

Per a major informació de les campanes i les seues característiques, vegeu <http://campaners.com/php/campanar.php?numer=945>

<http://www.campaners.com/>

Àngelus

A migdia, el moment més alt del sol segons el horari dels antics, es toca l'Àngelus, sols tres batallades que marquen, per als creients, uns moments d'oració i per a tots, en la societat tradicional, el moment de parar les activitats i anar a dinar. Segons tradició fou el papa valencià Calixt III, qui va fixar per a tota la Cristiandat que es tocara a migdia, com abans ja es feia a l'alba i a la poqueta nit, els tres moments de toc actuals. També era, en la societat antiga, el principi del dia, el canvi de data. De fet ara mateix les festes comencen el dia d'abans a les 12, inici ja del temps festiu.

Mort de clergue

L'Edat Mitjana va tenir, en molts períodes, obsessió per la mort. Per açò les campanes de difunt sonaven sovint. Per als sacerdots les campanes es tocaven de manera diferent que per als laics, amb més campanes i durant més temps. *Tres «drancs» o toc combinat de les tres campanes xicotetes, amb uns cinc segons d'interval. Després es mou la campana (1) i donant colps alternats de la (2) (un colp de cada). Quan la (1) està alta es fa el mateix amb la (3) i colps alternats de la (4). Les dues campanes a mig vol es tocan altes, perquè el toc siga una mica més lent. Ha de durar uns cinc minuts. Al final tres «drancs» més.*

Toc de tronades

Fins a la invenció del parallamps i la seua utilització en temps relativament recents, les tronades – tant de llamps, d'efectes devastadors, com de pedra, encara més destructores – eren una de les plagues davant les quals no hi havia més defensa que les oracions i els tocs de campanes. *Comença a mig vol la (2). Al cap d'un moment es mou la (1). Al cap d'un moment es mou també la (3). El toc dura uns cinc minuts fins que escampe la tronada.*

Toc de dejuni

En l'Edat Mitjana, un dels remeis per a protegir-se dels mals que aguaiten a la persona i a la comunitat, era practicar el dejuni, no solament de carn (fins i tot a voltes de peix també) sinó també de contacte sexual, durant setmanes. El toc de dejuni es recordava, a la nit, després dels tocs d'oracions del vespre, amb lents colps de la campana major. *Uns vint colps de la campana major amb un interval d'uns vint segons (o millor, fins que cesse el seu ressò), finalitzant amb dos seguits.*

Clamors

La Mort torna a imperar en la vida quotidiana medieval. Sonen els clamors, per a algun difunt important o per als morts de tota la comunitat, com ara la Nit de Difunts. *Dotze «drancs» molt ràpids – a un segon d'interval potser – de manera a transmetre una sensació d'ansietat. Després repiquen les dues campanes xicotetes molt més ràpidament que abans, mentre que les dos majors comencen molt lentament començant la major. Molt lentament es van accelerant aquestes dues fins que es produeix un perfecte clamoreig amb un parell de pujades i baixades de volum. Finalment puguen el volum de les quatre fins a no poder més i es talla de sobte. Dotze «drancs» ràpids més.*

Toc de festa

No tot eren penes, ni molt menys, en l'Edat Mitjana. Encara que mancaven de caps de setmana o de vacances tal com els entenem ara, els dies de festa eren nombrosos al llarg de l'any: més de cinquanta, a més dels diumenges. El dia de festa s'acompanyava de repics i de mig vols de campanes. *Comença un repic, no gaire ràpid, de les dues xicotetes, fent nombroses variacions. Al cap d'una estona comença a tocar ràpida la campana major, i les dues xicotetes tracten de tocar al ritme de la gran. Un moment després la (3) es mou a mig vol alt. Després de diversos minuts paren les dues xicotetes, per a la (3) i segueix repicant sola la campana (4) per una estona més.*